

NORGES HØYESTERETT

Den 24. august 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matningsdal, Noer og Bergsjø i

HR-2020-1658-U, (sak nr. 20-097322SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

Vitaly Orlov (advokat Carl Edvard Roberts)

Magnus Leonard Roth
Helge Rolf Klock (advokat Espen Ragnar Hamar)

mot

Alexander Tugushev (advokat Morten Steenstrup)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder krav om utbetaling av tilkjente sakskostnader under sikkerhetsstillelse pålagt etter tvisteloven § 20-11.
- (2) Alexander Tugushev er russisk statsborger bosatt i Russland. Den 7. august 2017 fremsatte han begjæring om bevissikring for Oslo tingrett etter reglene i tvisteloven kapittel 28. Begjæringen var rettet mot Vitaly Orlov, Nicolas Brun-Lie, Helge Rolf Klock og Magnus Leonard Roth.
- (3) Borgarting lagmannsrett avsa 13. juli 2018 kjennelse som påla Tugushev å stille sikkerhet for sakskostnader i forbindelse med behandlingen av bevissikringssaken, jf. tvisteloven § 20-11. Tugushevs anke over lagmannsrettens kjennelse ble forkastet ved Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse i HR-2018-2164-U.
- (4) Etter at lagmannsrettens kjennelse ble rettskraftig, stilte Tugushev den pålagte sikkerheten i form av innskudd på sperret konto i Danske Bank. Danske Bank bekreftet innbetalingen ved erklæring sendt Borgarting lagmannsrett 27. november 2018. Av erklæringen fremgikk det at lagmannsretten skriftlig må samtykke til at det disponeres over kontoen.
- (5) Lagmannsretten mottok henholdsvis 18. og 19. september 2019 begjæring om utbetaling av rettskraftig tilkjente sakskostnader i bevissikringssaken fra Roth, Klock og Orlov. I begjæringene ble det vist til at det i saken var tilkjent sakskostnader for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett som var rettskraftig avgjort og dekket av sikkerhetsbeløpet. For Roth og Klock utgjør kravet samlet 1 054 937 kroner med tillegg av forsinkelsesrenter, mens kravet fra Orlov utgjør 3 739 081 med tillegg av forsinkelsesrenter. Sakskostnadene var

forfalt, men ikke akseptert betalt av Tugushev. Lagmannsretten ble bedt om å instruere Danske Bank om å utbetale fra beløpet som står på sperret konto.

- (6) Etter å ha blitt orientert om begjæringene, fremsatte også Brun-Lie begjæring om utbetaling av tilkjente sakskostnader under sikkerhetsstillelsen.
- (7) Tugushev bestred begjæringene om utbetaling og anførte overfor lagmannsretten at samtlige sakskostnadskrav var gjort opp gjennom motregning. Han anførte videre at sakskostnadskravene som var gjort opp gjennom motregning, måtte fristilles under garantien til fordel for ham, slik at kun det overskytende beløpet blir stående i Danske Bank til bevissikringssaken er rettskraftig avgjort.
- (8) Orlov, Roth og Klock har bestridt Tugushevs motregningsinnsigelser.
- (9) I brev sendt fra Borgarting lagmannsrett 12. mai 2020 som er undertegnet av en lagmann, ble begjæringene om utbetaling avslått. Det ble vist til at Tugushev ikke hadde samtykket til utbetaling av idømte sakskostnader fra det sperrete sikkerhetsbeløpet under henvisning til motregningsinnsigelser. Lagmannsretten la til grunn at de begjærende partene i et slikt tilfelle var henvist til å søke dekning for tilkjente sakskostnader i det sperrete bankinnskuddet etter tvangsfullbyrdelseslovens alminnelige regler. Lagmannsretten la videre til grunn at det heller ikke var grunnlag for frigivelse av sikkerheten med et beløp som tilsvarte sakskostnadskravene, slik Tugushev hadde bedt om.
- (10) *Magnus Leonard Roth, Helge Rolf Klock og Vitaly Orlov* har anket lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett. I korte trekk anfører de at lagmannsretten har tolket tvisteloven § 20-11 uriktig når retten kommer til at den ikke har myndighet til å beslutte at utbetaling under sikkerhetsstillelsen skal skje. Videre anføres det at det ikke kan være adgang til å motregne med omtvistede krav når det er pålagt sikkerhetsstillelse for sakskostnader etter tvisteloven § 20-11. Under enhver omstendighet foreligger det ikke grunnlag for Tugushevs motregningsinnsigelser.
- (11) Orlov har videre anført at da det var uenighet mellom partene, skulle avgjørelsen ha vært truffet som kjennelse, jf. tvisteloven § 20-11 femte ledd.
- (12) Roth og Klock har prinsipalt nedlagt påstand om at lagmannsrettens avgjørelse oppheves, subsidiært at Høyesterett pålegger Danske Bank å utbetale et beløp tilsvarende rettskraftig tilkjente sakskostnader under sikkerhetsstillelsen. De har også nedlagt påstand om å bli tilkjent sakskostnader for Høyesterett.
- (13) Orlov har prinsipalt nedlagt påstand om at Borgarting lagmannsrett skal utferdige instruks til Danske Bank om utbetaling av beløp tilsvarende de rettskraftig tilkjente sakskostnadene under sikkerhetsstillelsen, subsidiært at lagmannsrettens avgjørelse oppheves. Det er nedlagt påstand om å bli tilkjent sakskostnader for Høyesterett.
- (14) *Alexander Tugushev* har tatt til motmæle. I korte trekk anfører han at det ikke foreligger grunnlag for utbetaling av det sperrete beløpet, idet samtlige krav er gjort opp ved motregning og dermed innfridd. Det bestrides at det ikke er adgang til å motregne med krav der det er stilt sikkerhet etter tvisteloven § 20-11. Videre anføres det at det var korrekt av lagmannsretten å legge til grunn at de ankende partene må gå veien om namsmannen ved uenighet om utbetalingen. Formålet bak reglene om sikkerhetsstillelse etter tvisteloven § 20-11 er at

saksøkte skal slippe å inndrive et potensielt sakskostnadskrav i utlandet, men gir ingen «snarveier» med hensyn til inndrivelse dersom sikkerhetsstilleren ikke frivillig medvirker til utbetaling.

- (15) Tugushev har nedlagt påstand om at ankene forkastes. Det er påstått tilkjent sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett.
- (16) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at avgjørelsen er truffet av lagmannsretten som første instans. Ankeutvalget har dermed full kompetanse.
- (17) Ankeutvalget tar først stilling til om avgjørelsen skulle ha vært truffet som kjennelse og ikke som beslutning. Tvisteloven § 19-1 andre ledd bokstav e fastsetter at en avgjørelse skal treffes som kjennelse når den «etter loven skal treffes i denne form». Videre følger det av lovens § 20-11 femte ledd første punktum at «[a]vgjørelse av krav om sikkerhetsstillelse, eller som frigir sikkerhet treffes ved kjennelse». Spørsmålet er dermed om et krav om å oppnå dekning av det sikkerhetsstilte beløpet skal regnes som å «frigi» sikkerhet.
- (18) Etter utvalgets vurdering må kriteriet «frigi» i femte ledd ses i sammenheng med det foregående fjerde ledd siste punktum som fastsetter at «[s]ikkerheten skal frigis hvis det ikke lenger er grunnlag for det». Denne sammenhengen viser at «frigi» tar sikte på krav fra sikkerhetsstilleren om at sikkerheten skal opphøre, og at beløpet skal tilbakebetales til vedkommende. Derimot tar det ikke sikte på en situasjon hvor motparten krever utbetaling av tilkjente sakskostnader. Det følger dermed ikke av tvisteloven § 20-11 femte ledd at en avgjørelse om utbetaling skal treffes som kjennelse.
- (19) I samme avgjørelse har imidlertid lagmannsretten også avslått et krav fra Tugushev om frigivelse av sikkerheten. Denne delen av avgjørelsen skulle etter § 20-11 femte ledd første punktum ha vært truffet som kjennelse. Det er riktignok ingenting til hinder for at samme avgjørelse inneholder to avgjørelsesformer – eksempelvis både dom og kjennelse. I denne saken er det imidlertid svært nær sammenheng mellom de to kravstypene ved at Tugushev som mottrekk mot utbetalingskravet fremsatte begjæring om frigivelse av et tilsvarende beløp. Når da begge kravene, slik som i dette tilfellet, treffes i samme avgjørelse og i realiteten i samme avsnitt, må løsningen være at begge avgjørelsene skal treffes i samme form – altså som kjennelse.
- (20) For kjennelser følger det av domstolloven § 12 første ledd at lagmannsretten skal settes med tre dommere. Lagmannsretten var dermed uriktig sammensatt i denne saken.
- (21) Etter tvisteloven § 29-21 andre ledd bokstav b skal det ubetinget tillegges virkning at «retten ikke var lovlig sammensatt». I Orlovs anke er det rett nok ikke uttrykkelig anført at avgjørelsen skulle vært truffet av tre dommere. Men når det er anført at avgjørelsen skulle ha vært avsagt som kjennelse, innebærer det implisitt at det må anses anført at lagmannsretten har hatt en uriktig sammensetning. Lagmannsrettens avgjørelse må etter dette oppheves.
- (22) Ankeutvalget finner imidlertid grunn til å tilføye: Lagmannsrettens standpunkt er at den ikke har kompetanse til å samtykke i utbetaling fra det sikkerhetsstilte beløpet dersom sikkerhetsstilleren fremsetter innvendinger mot at det foretas utbetaling fra det beløpet som er stilt i sikkerhet. Standpunktet er at sakskostnadene i slike tilfeller må inndrives etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven.

- (23) Dette standpunktet er etter ankeutvalgets vurdering riktig. Ankeutvalget viser til at dersom det ikke er stilt sikkerhet etter tvisteloven § 20-11, noe som er normalsituasjonen, må et tilkjent sakskostnadsbeløp inndrives etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven, hvor motparten kan få prøvd sine innsigelser i den grad loven åpner for det. Formålet med sikkerhetsstillelse etter tvisteloven § 20-11 er å forhindre at inndrivelse av et tilkjent beløp må foretas i en fremmed jurisdiksjon. Sikkerhetsstillelse har derimot ikke som formål å gi kreditor etter et sakskostnadsbeløp en annen inndrivelsesmåte enn den som ellers gjelder. En slik løsning ville dessuten vært uheldig fra et rettssikkerhetssynspunkt, idet avgjørelsen i en ordinær tvangsfullbyrdelsesprosess treffes av tingretten i første instans med mulighet for anke til lagmannsretten og deretter til Høyesterett.
- (24) Ankene har ført fram. Etter tvisteloven § 20-2 første ledd er utgangspunktet da at de ankende partene har krav på å bli tilkjent sakskostnader. Ankeutvalget har imidlertid kommet til at Tugushev ikke bør pålegges å betale sakskostnader til noen av dem, idet utvalget har kommet til at «tungtveiende grunner gjør det rimelig» å frita Tugushev for omkostningsansvar.
- (25) For de ankende parter Roth og Klock vises det til at de i anken utelukkende påberopte seg at lagmannsrettens avgjørelse materielt sett var uriktig. Riktignok nevnte de avgjørelsesformen, men de konkluderte ikke. Noen saksbehandlingsfeil ble dermed ikke påberopt. Dersom utvalget bare hadde hatt deres anker til behandling, ville det ha fulgt av tvisteloven § 29-20 tredje ledd andre punktum at den aktuelle feilen ikke «ubetinget» har virkning. Når avgjørelsen, som nevnt, materielt sett er riktig, hadde det ikke vært naturlig for ankeutvalget å bruke kompetansen til å behandle saksbehandlingen utenfor anken. Konsekvensen ville i tilfelle ha blitt at ankene ble forkastet.
- (26) Ankeutvalget har kommet til at heller ikke Orlov bør tilkjennes sakskostnader. Anførselen om at avgjørelsen er truffet i uriktig form utgjør en svært liten andel av anken, slik at omtrent all tid som har medgått til anken, gjelder det materielle spørsmålet hvor heller ikke Orlov ville ha fått medhold. I en slik situasjon tilsier etter ankeutvalgets vurdering «tungtveiende grunner» at det ikke er rimelig å pålegge Tugushev omkostningsansvar.
- (27) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

1. Lagmannsrettens avgjørelse oppheves.
2. Sakskostnader for Høyesterett tilkjennes ikke.

Ragnhild Noer
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Dokumentet er i samsvar med originalen:
Monica Magdalena Zak